

«افطارلیخ» و «اوباشتانلیخ»؛ رسم آذربایجانی‌ها در ماه رمضان

مردم آذربایجان غربی با رسم «قابخلاما»، «افطارلیخ» و «اوباشتانلیخ» به استقبال از ماه میهمانی خدا می‌روند، رسومی که هنوز در این مناطق رایج است.

مردم آذربایجان غربی با رسم «قابخلاما»، «افطارلیخ» و «اوباشتانلیخ» به استقبال از ماه میهمانی خدا می‌روند، رسومی که هنوز در این مناطق رایج است.

خبرگزاری مهر - گروه استان‌ها: هر سال با آغاز ماه مبارک رمضان مردم گوشه گوشه کشورمان آداب خاصی برای استقبال از ماه میهمانی خدا دارند و با آئین خاصی به استقبال از ماه میهمانی خدا می‌روند و با آئین خاصی نیز این ماه را تمام می‌کنند.

این آداب و رسوم بخشی از فرهنگ بومی و دینی و اعتقادات یک منطقه را شامل می‌شود و بارزترین عنصر هویت بخشی مردمان یک ناحیه به شمار می‌آید و در این میان، آداب و رسوم ماه مبارک رمضان نیز یکی از مباحث فرهنگی است که ریشه در اعتقادات دینی مردم دارد.

میهمانی رفتن در بین مردم ایران و این دیار همواره آداب و رسومی دارد، باور مردم استان بر این است که ماه رمضان، ماه پاکی‌ها و زلالی‌هاست و خیر و برکت خداوندی بیش از هر ماه دیگری، در این ماه بر سفره‌های روزه‌داران نازل می‌شود.

«اوباش دان» رسم ویژه در مناطق مختلف آذربایجان غربی

سحری خوردن و سحری بلند شدن که در اصطلاح محلی به آن «اوباش دان» هم برای خود در آذربایجان غربی و به ویژه در روستاهای آن آدابی دارد، هنوز هم که هنوز است روستاییان و عشایر آذربایجان غربی با صدای ضربه همسایه بر دیوار خانه و یا درب منزل شأن از خواب بیدار می‌شوند.

اگر سحرگاهان در روستاهای دور افتاده آذربایجان غربی بر روی پشت بام خانه ای قرار بگیری می‌بینی که چه شور و نشاطی در روستاها حاکم است، چراغ خانه‌ها یکی یکی روشن می‌شوند همسایه‌های دیوار به دیوار زنجیروار یکدیگر را به فریضه الهی فرا می‌خوانند و حسن ختام این شعر منظوم، سحری خوردن به شیواترین موسیقی آسمانی یعنی اذان صبح ختم می‌شود.

در روستاهای استان در ماه رمضان، وسیله آگاه شدن مردم از اوقات شرعی، به طور عمده به وسیله مؤذن‌های روستایی، حرکت ستارگان و بالاخره بانگ صبحگاهی خروس‌های محلی بوده است.

در بین عامه مردم، زمان سحری خوردن به «اوباش» یا «اوباش دان» مشهور و وقت آن نیز یک ساعت مانده به اذان صبح است.

تعیین وقت سحر و اذان صبح از حرکت ستاره «اولکرلر»

مؤذن‌های روستایی، با صدای نافذ و گیرایی، وقت سحر را بر پشت بام‌های منازل یا مساجد روستایی با دعایی که در محل به آن «مناجات» می‌گویند، اعلام می‌داشتند، مناجات شامل چند قطعه دعا به زبان عربی و ترکی و صلوات بر محمد و آل محمد (ص) بوده است.

پیرمردان در سطح روستاها، هنوز هم با حسرت زیادی خاطراتی از شیوه بیان، گیرایی و زیبایی صدای مناجات خوانان قدیمی روستا نقل می‌کنند.

همچنین در گذشته‌های نه چندان دور در مناطق روستایی وقت سحر و اذان صبح از روی حرکت ستاره‌هایی که اصطلاحاً به آنها «اولکرلر» می‌گفتند تعیین می‌شد.

افطاری دادن «افطارلیخ» به مستمندان رسم ماندگار مردم آذربایجان غربی

ماه رمضان در آذربایجان غربی، هنوز هم ماه احسان، اطعام و تجدید دوستی‌هاست و اکثر خانواده‌ها، سعی می‌کنند حداقل

برای یک بار در طول این ماه برای افراد فامیل و نزدیکان، افطاری بدهند.

آنچه که در اولین گام در آستانه رمضان و یا در روزهای روزه در بین مردم آذربایجان غربی می توان مشاهده کرد مهمان نوازی و دعوت نزدیکان به افطار است.

افطار دادن به اندازه ای در بین مردم آذربایجان غربی جایگاه دارد که هر یک سعی می کنند در این امر بر دیگری پیشی گیرند.

دادن افطاری های جمعی، برای مستمندان، هنوز هم، در سطح برخی از مساجد شهری و روستایی استان در شب های ماه رمضان مرسوم است.

احیا گنجه لری (شب های احیا) / کیسه دوزی برای ابن ملجم

احیا گنجه لری یا شب های قدر در این منطقه از جایگاه ویژه ای برخوردار است مساجد، حسینیه ها و مساجد همه از خیل مشتاقان وصال دوست و خریداران معرفت و تشنگان محبت و رحمت دوست آکنده و لبریز است.

با فرارسیدن شب های قدر مردم مؤمن و دیندار آذربایجان غربی با حضور در مساجد و حسینیه ها به عزاداری و شب زنده داری می پردازند و با دادن نان، پنیر، گردو و غذاهای خانگی از شب زنده داران پذیرایی می کنند.

کیسه دوزی در شب قصاص ابن ملجم از دیگر رسم هایی مردم این خطه است که بنابر رسم های قدیمی دختران و زنان در شب ۲۷ رمضان با دوختن کیسه ای به نام «لن ابن ملجم» با هر سوزنی که به کیسه می زنند یک بار به ابن ملجم لعنت می فرستادند.

مردم روزه دار این مناطق نهایت سعی، تلاش و ریاضت خود را در جهت هر چه معنوی تر و خالص ساختن اعمال در طول روزهای ماه مبارک رمضان به کار می بندند تا بتوانند فرائض دینی را به درستی به جا آورده و ثواب اخروی و دنیوی روزه را شامل حالشان کنند و برای این منظور در طول روز همانند ایام دیگر سال به کار و زندگی مشغول می شوند و دینداری توأم با دنیاداری را احساس و لمس می کنند.

رمضان؛ ماه بندگی و وحدت اسلامی است

فرمانده سپاه شهدای آذربایجان غربی با اشاره به اهمیت ماه مبارک رمضان، این ایام را فرصتی بی بدیل برای خودسازی، تقویت وحدت اسلامی و ترویج معارف دینی دانست و بر لزوم برنامه ریزی دقیق برای بهره برداری معنوی از لحظه های این ماه تأکید کرد.

سردار محمدحسین رجبی، با تأکید بر ضرورت برنامه ریزی دقیق در امور عقیدتی اظهار کرد: برنامه های عقیدتی باید دارای ساختار مدون و جامع باشند تا بتوانند در جهت تعمیق باورهای دینی و ارتقای سطح معنویت در جامعه نقش آفرینی کنند.

وی افزود: این برنامه ها باید با مشارکت فعال روحانیون، اساتید حوزه و دانشگاه و نخبگان فرهنگی طراحی و اجرا شوند همچنین لازم است در تدوین این برنامه ها به نیازهای روز جامعه و مسائل مبتلابه جوانان توجه ویژه ای شود تا بتواند پاسخگوی دغدغه های نسل جوان باشد.

فرمانده سپاه شهدای آذربایجان غربی با اشاره به اهمیت ماه مبارک رمضان تصریح کرد: حضور در برنامه های این ماه مبارک باید پررنگ، منظم و منسجم باشد این ایام فرصت مغتنمی برای خودسازی، تقویت روحیه معنوی و تحکیم وحدت در جامعه اسلامی است و همه اقشار باید از این فرصت برای تقرب به خداوند استفاده کنند.

رجبی بر نقش الگویی مدیران در جامعه تأکید کرد و افزود: مدیران باید پیش قراول شرکت در مراسم مذهبی و فرهنگی باشند تا با حضور خود، انگیزه بیشتری در میان کارکنان و اقشار مختلف مردم برای مشارکت در برنامه های دینی ایجاد کنند.

وی با اشاره به ارزش معنوی لحظه های ماه مبارک رمضان خاطرنشان کرد: از لحظه به لحظه این ماه باید برای بندگی، دعا و ذکر بهره گرفت. عبادت و راز و نیاز در این ایام برکات فراوانی برای فرد و جامعه به دنبال دارد و باید با برنامه ریزی دقیق، بهره برداری حداکثری از این فرصت معنوی صورت گیرد.

رجبی همچنین بر اهمیت برگزاری کلاس های قرآن در ماه مبارک رمضان تأکید کرده و افزود: این کلاس ها فرصت مناسبی برای ارتقای سطح معنویت، ترویج مفاهیم قرآنی و آشنایی نسل جوان با معارف الهی است. این دوره ها می توانند زمینه ساز تربیت قرآنی نسل آینده و تقویت پیوند معنوی جامعه باشند.

عرفه و زیارت اهل قبور ماه رمضان در آذربایجان غربی

فرمانده سپاه شهدای آذربایجان غربی با توصیه به اهمیت دعا در ایام ماه مبارک رمضان گفت: دعا و نیایش از ارکان اصلی این ماه است و نباید آن را فراموش کنیم. دعا، وسیله ای برای ارتباط با خداوند و طلب رحمت و مغفرت است که می تواند آرامش روحی و معنوی برای افراد به همراه داشته باشد.

روز آخر ماه رمضان در استان به «عرفه» مشهور است روز زیارت اهل قبور و تهیه لوازم عید فطر است. مردم روستاهای استان در روز عرفه به طور دسته جمعی به زیارت اهل قبور می روند و حلوا و خرما یا نقلی را که با خود برده اند را خیرات می کنند.

در روز عرفه سرپرست خانواده با محاسبه میزان فطریه افراد آن را از قوت سالانه یا از پول توی جیب جدا کرده و در محل خاصی قرار می دهد، در آخرین شب ماه مبارک رمضان، سرپرست خانواده با محاسبه میزان فطریه افراد آن را از قوت سالانه یا از پول توی جیب جدا کرده و در محل خاصی قرار می دهند.

اما هلال ماه شوال که به بام باختر آسمان نقش می بندد حلول شوال و پایان رمضان حتمی است و فردایش عید فطر است و شادی و نشاطی دیگر و به شکرانه توفیق یک ماه روزه داری و منزلت در جوار محبت پروردگار را جشن و سرور و شادمانی خانواده ها را در بر می گیرد.